

Własność intelektualna

w 7. Programie Ramowym - Grant Agreement.

Problematyka własności intelektualnej jest jednym z najważniejszych zagadnień związanych z wykonywaniem projektu w 7. Programie Ramowym. Bez prawidłowej oceny zakresu tych praw nie sposób, w atmosferze poczucia bezpieczeństwa prawnego, wykonywać swoich zadań w projekcie, czyli wypełniać zobowiązań wynikających z Grant Agreement, a także z Consortium Agreement. Ze względów oczywistych jest to sytuacja wysoce niepożądana, której znajomość reguł dotyczących własności intelektualnej pozwala uniknąć.

Grant Agreement to umowa pomiędzy Komisją Europejską, a beneficjentami, których projekt został wybrany do dofinansowania zgodnie z zasadami przewidzianymi w 7. Programie Ramowym. Jest to składający się z tekstu rdzeniowego (Core Text) oraz kilku załączników (Annex) obszerny treściowo akt, wyznaczający zasady współpracy pomiędzy partnerami realizującymi projekt, a Komisją Europejską. Swego rodzaju dopowiedzeniem tejże umowy jest umowa konsorcjum (Consortium Agreement), czyli kontrakt zawierany po-

między partnerami celem uzupełnienia kwestii nieuregulowanych w Grant Agreement, którego zawarcie nie zawsze jest obowiązkiem beneficjentów. Stanowi on wyłącznie o stosunkach prawnych pomiędzy partnerami, Komisja Europejska nie jest jego stroną.

Jeszcze większego znaczenia prawo własności intelektualnej nabiera w kontekście eksploatacji wyników prac, badań, czy też działań podejmowanych w toku realizacji projektu. W pierwszym rzędzie pozwala ono rozstrzygnąć jaka część wyników może być chroniona, jaka jest najbardziej adekwatna ścieżka ochrony, a przede wszystkim na czyją rzecz powstały lub mogą powstać prawa własności intelektualnej do wyników.

Niniejsze opracowanie nie da odpowiedzi na wszystkie z wymienionych wyżej pytań, Jego zadaniem jest zasygnalizowanie podstawowych zagadnień dotyczących prawa własności intelektualnej w kontekście umowy o grant i realizacji zadań w ramach wykonywania projektu w 7. Programie Ramowym.

Nowa i Istniejąca Wiedza.

Grant Agreement w odniesieniu do dóbr własności intelektualnej operuje dwoma kluczowymi pojęciami, które mają zasadnicze znaczenie z punktu widzenia realizacji projektu, a w szczególności

eksploatacji wyników projektu prowadzonego w 7. Programie Ramowym. Są to pojęcia Nowej i Istniejącej Wiedzy.

„ISTNIEJĄCA WIEDZA” oznacza informacje, które są w posiadaniu beneficjentów przed ich przystąpieniem do umowy o grant, jak również dotyczące tych informacji prawa autorskie i pozostałe prawa własności intelektualnej, o których ochronę beneficjenci wystąpili przed przystąpieniem do umowy o grant, i które są potrzebne do realizacji projektu lub wykorzystania nowej wiedzy¹.

Niezwykle istotnym elementem wspólnej realizacji projektu przez międzynarodowe konsorcjum jest precyzyjnie określenie wzajemnego „wkładu intelektualnego” do takiego projektu. Jest to swego rodzaju kapitał badawczo-naukowy partnera, który bardzo często stanowi jego najistotniejszy atut mający niebagatelny wpływ na zaproszenie go do projektu. Właśnie tzw. Istniejąca Wiedza (dalej zamiennie: „Background”) jest tym kapitałem intelektualnym, który co do zasady jest oferowany pozostałym realizatorom projektu do wykorzystania, w szczególności na potrzeby wykonania ich zadań projektowych.

¹ Definicja zawarta w modelowej umowie o grant.

Warto zatem już na etapie pisania projektu wykonać następujące czynności:

- dokonać analizy planowanych działań pod kątem konieczności wykorzystania dóbr własności intelektualnej partnerów;
- wyraźnie określić granice przedmiotowe własności intelektualnej będące częścią wiedzy uznanej za Istniejącą;
- dookreślić reguły i zakres udzielanych Praw Dostępu (dalej zamiennie: „Access Rights”) do Istniejącej Wiedzy;
- tam gdzie to dopuszczalne, ustalić kwestie ewentualnej odpłatności za udzielenie Praw Dostępu do Background.

Grant Agreement wyraźnie stanowi, że beneficjenci mogą w **pisemnej umowie** określić Istniejącą Wiedzę wymaganą dla potrzeb projektu oraz – w stosownych przypadkach – wykluczyć określoną Istniejącą Wiedzę. Zwykle postanowienia w tym zakresie są częścią zawieranej przez partnerów Umowy Konsorcjum – w szczególności przybierają one postaci stosownych załączników.

ISTNIEJĄCA WIEDZA (BACKGROUND)

- informacje będące w posiadaniu beneficjentów przed przystąpieniem do Grant Agreement;
- potrzebne do realizacji projektu lub wykorzystania Nowej Wiedzy;
- zakres Istniejącej Wiedzy może być wytyczony pisemną umową partnerów;
- jest udostępniania pozostałym partnerom na zasadach Praw Dostępu;
- co do zasady może być udostępniana odpłatnie.

„**NOWA WIEDZA**” oznacza wyniki, w tym informacje, uzyskane w wyniku realizacji danego projektu, niezależnie od tego, czy mogą one zostać objęte ochroną. Wyniki te obejmują prawa autorskie i pokrewne, prawa do wzorów przemysłowych, prawa patentowe, prawa do odmian roślin i podobne formy ochrony prawnej².

Mimo różniącej się stylistyki należałoby przyjąć, iż przedmiotowo pojęcia Nowej i Istniejącej Wiedzy mieszczą w swym zakresie desygnaty o podobnym, by nie rzec identycznym, charakterze.

² Definicja zawarta w modelowej umowie o grant.

Foreground zatem to wyniki powstałe w toku realizacji projektu, które mogą zostać objęte prawami własności intelektualnej. W szczególności to wszelkiego rodzaju rozwiązania posiadające przymiot wynalazku lub wzoru użytkowego, programy komputerowe, utwory naukowe, utwory audiowizualne itp. Z samym istnieniem Nowej Wiedzy i przysługującymi do niej prawami łączą się dwie kwestie o kluczowym charakterze, czyli obowiązek zapewnienia praw do Nowej Wiedzy pozwalający na realizację zobowiązań wynikających z umowy o grant (**art.II.26.3 Grant Agreement**) oraz problem objęcia jej ochroną (**art.II.28 Grant Agreement**).

NOWA WIEDZA (FOREGROUND)

- wyniki, uzyskane w wyniku realizacji danego projektu;
- niezależnie, czy mogą zostać objęte ochroną;
- obejmują:
 - prawa autorskie i pokrewne,
 - prawa do wzorów przemysłowych,
 - prawa patentowe,
 - prawa do odmian roślin;
 - podobne do wyżej wymienionych formy ochrony prawnej

II.29.1: *„Beneficjenci wykorzystują nową wiedzę, której są właścicielami, lub też zapewniają jej wykorzystanie.”*

II.31: *„Beneficjenci mogą w pisemnej umowie określić istniejącą wiedzę wymaganą dla potrzeb projektu oraz – w stosownych przypadkach – mogą wykluczyć określoną istniejącą wiedzę.”*

Komu przysługują prawa własności intelektualnej do Nowej Wiedzy?

Zgodnie z zapisem **art. II.26.1 Grant Agreement** właścicielem Nowej Wiedzy jest beneficjent wykonujący prace prowadzące do jej powstania. Jest to reguła 7. Programu Ramowego, ale dopuszczająca wyjątki, jak choćby w przypadku kategorii działań „for the benefit of the specific groups”. A zatem Foreground stworzony w ramach realizacji projektu w 7. Programie Ramowym **nie jest** współwłasnością wszystkich partnerów wyłącznie z tego powodu, że wspólnie są stroną umowy o grant czy umowy konsorcjum.

II.26.1 GA: *„Nowa wiedza jest własnością beneficjenta wykonującego prace prowadzące do jej powstania.”*

Zgodnie z naszym krajowym prawem autorskim, jak i prawem własności przemysłowej twórcą danego dobra własności intelektualnej może być wyłącznie **osoba fizyczna**.

Zapewnienie sobie praw własności intelektualnej do Nowej Wiedzy przez partnera jest obowiązkiem ustanowionym **art. II.26.3 Grant Agreement**, który mówi, że w przypadku gdy osobom zatrudnionym przez beneficjenta lub innym osobom pracującym na jego rzecz przysługują roszczenia dotyczące praw do Nowej Wiedzy, beneficjent podejmuje odpowiednie kroki, aby zapewnić, że wykonywanie tych praw będzie możliwe w sposób zgodny z jego zobowiązaniami wynikającymi z umowy w sprawie przyznania grantu.

WSPÓŁWŁASNOŚĆ

Art. II.26.2 Grant Agreement stanowi kiedy zachodzi przypadek współwłasności Foreground, otóż ma on miejsce w sytuacji, gdy kilku beneficjentów wspólnie wykonywało prace prowadzące do powstania Nowej Wiedzy i udział każdego z nich w tych pracach jest niemożliwy do ustalenia.

W braku umowy szczegółowej pomiędzy zainteresowanymi partnerami obowiązuje następująca zasada wynikająca z umowy o grant: każdy ze współwłaścicieli może przyznawać osobom trzecim **niewyłączne licencje**, bez możliwości przyznawania sublicencji.

Najbardziej pożądaną sytuacją jest ustalenie reguł zarządzania Nową Wiedzą będącą współwłasnością partnerów w odrębnej szczegółowej umowie pomiędzy współwłaścicielami bądź w umowie konsorcjum, wzbogacając lub zmieniając w dozwolonym zakresie postanowienia przewidziane w Grant Agreement.

II.26.1 GA: „Jeżeli kilku beneficjentów wspólnie wykonywało prace prowadzące do powstania nowej wiedzy i udział każdego z nich w tych pracach jest niemożliwy do ustalenia, nowa wiedza jest współwłasnością ich wszystkich.”

LICENCJA

Aby jednak przyznanie licencji na korzystanie z będącej współwłasnością Nowej Wiedzy odbyło się w zgodzie z umową o grant musi nastąpić po zawiadomieniu współuprawnionych, za 45 dniowym uprzedzeniem oraz zapewnieniem współuprawnionym sprawiedliwego i godziwego wynagrodzenia³.

³ Art.II.26.2 polskiego tłumaczenia wzoru grant agreement zamieszczonego na stronie internetowej: http://cordis.europa.eu/fp7/calls-grant-agreement_en.html (stan na dzień 30 września 2010 r.)

WŁAŚCICIEL BACKGROUND

Z racji faktu, że Istniejąca Wiedza powstała przed przystąpieniem do realizacji projektu w 7. Programie Ramowym, co do jej własności, reguły zawarte w Grant Agreement nie znajdą zastosowania. W kontekście własności Istniejącej Wiedzy rozstrzygające są przepisy prawa krajowego beneficjenta, który Istniejącą Wiedzę posiada. Z perspektywy podmiotu wnoszącego Background niezwykle istotne jest objęcie tej wiedzy efektywną ochroną. Co ważniejsze, ochrona ta musi być odpowiednio rozciągnięta terytorialnie, tak aby zagraniczni partnerzy nie uzyskali możliwości pełnego i nieodpłatnego jej wykorzystania bez konieczności uzyskiwania zgody beneficjenta..

Prawa Dostępu.

Prawa dostępu to nic innego jak licencje na korzystanie z Nowej lub Istniejącej Wiedzy. Winny być one udzielane partnerom w projekcie. Prawa Dostępu o jakich mowa w Grant Agreement są udzielane w dwóch celach. Po pierwsze, po to by partner mógł wykonać swoje zadania, które przewiduje projekt. Takie udzielenie Access Rights, ustalone na poziomie Grant Agreement jest bezwzględnie konieczne, by prace projektowe nie zostały wstrzymane czy wręcz uniemożliwione w efekcie działań nieuczciwego partnera. Po drugie, Prawa Dostępu mogą zostać udzielone innym beneficjentom

w celu korzystania przez nich z Nowej Wiedzy, której są właścicielami.

ACCESS RIGHTS

- umożliwienie korzystania z Nowej lub Istniejącej Wiedzy partnera;
- w celu realizacji własnych zadań w projekcie lub korzystania z własnego Foreground;
- udzielane partnerom w projekcie i w określonych wypadkach podmiotom z nimi powiązanym.

Udzielenie licencji wyłącznej, w szczególności podmiotowi niebędącemu partnerem w projekcie, mogłoby uniemożliwić jego realizację. Wobec powyższego umowa o grant wprowadza pewne postanowienia chroniące beneficjentów niebędących dysponentami praw do Nowej lub Istniejącej Wiedzy, a właściwie chroniące należne im Prawa Dostępu. Udzielenie wyłącznych licencji na Nową lub Istniejącą Wiedzę jest możliwe pod warunkiem, że wszyscy pozostali beneficjenci pisemnie potwierdzają rezygnację ze swoich Praw Dostępu do tej wiedzy⁴. Zwrócić tu należy uwagę na fakt iż przedmiotowe

⁴ Art.II.32.7. polskiego tłumaczenia wzoru grant agreement zamieszczonego na stronie internetowej: http://cordis.europa.eu/fp7/calls-grant-agreement_en.html (stan na dzień 30 września 2010 r.)

zrzeczenie dotyczy zarówno przypadków udzielenia licencji wyłącznej na Foreground jak i na Background. Co więcej owo zrzeczenie musi nastąpić w formie pisemnej i być dokonane przez wszystkich beneficjentów.

LICENCJA WYŁĄCZNA

- ❖ reguły dotyczą Nowej i Istniejącej Wiedzy;
- ❖ po pisemnej rezygnacji z Praw Dostępu pozostałych partnerów;
- ❖ w pewnych sytuacjach trzeba się liczyć z możliwością sprzeciwu Komisji Europejskiej.

Umowa o grant w kwestii praw dostępu reguluje tak podstawowe zagadnienia jak zakres ich udzielania, ramy czasowe obowiązku ich udzielania oraz reguły dotyczące wynagrodzeń z tytułu udzielenia Praw Dostępu. Na wstępie należy w sposób wyraźny zaznaczyć iż postanowienia właściwe Access Rights są zróżnicowane zależnie od tego czy dotyczą Nowej, czy też Istniejącej Wiedzy oraz, czy są niezbędne w celu realizacji projektu, czy też służą jedynie wykorzystaniu własnego Foreground.

ZAKRES PRZEDMIOTOWY PRAW DOSTĘPU

- ❖ Po pierwsze, wprowadzone zostało domniemanie udzielania licencji bez prawa do sublicencji⁵ (partner, któremu Prawo Dostępu przyznano nie może w tożsamym zakresie udostępniać Nowej lub Istniejącej Wiedzy innym podmiotom na zasadzie tzw. dalszej licencji).
- ❖ Po drugie, udzielenie licencji partnerowi w projekcie może nastąpić wyłącznie w takim zakresie aby możliwym było zadośćuczynienie wnioskowi o Access Rights pozostałych beneficjentów⁶.
- ❖ Po trzecie, Prawa Dostępu upoważniają do korzystania z cudzej Nowej lub Istniejącej Wiedzy jedynie w zakresie w jakim jest to konieczne dla realizacji zadań wynikających z projektu lub w celu wykorzystania własnej Nowej Wiedzy.

⁵ Art.II.32.5. polskiego tłumaczenia wzoru grant agreement zamieszczonego na stronie internetowej: http://cordis.europa.eu/fp7/calls-grant-agreement_en.html (stan na dzień 30 września 2010 r.)

⁶ Art.II.32.6. polskiego tłumaczenia wzoru grant agreement zamieszczonego na stronie internetowej: http://cordis.europa.eu/fp7/calls-grant-agreement_en.html (stan na dzień 30 września 2010 r.)

- ❖ Po czwarte, nie jest możliwe udzielenie licencji wyłącznej bez pisemnego zrzeczenia się swoich Praw Dostępu do danej wiedzy przez pozostałych beneficjentów⁷.
- ❖ Po piąte, w razie przeniesienia praw do Nowej Wiedzy należy również przenieść na nabywcę obowiązek do udzielania pozostałym partnerom Access Rights.

W przypadku, gdy przyznanie Praw Dostępu jest niezbędne dla zrealizowania przez beneficjenta jego zadań wynikających z projektu może on, choć nie zostało to wyrażone *expressis verbis*, wnioskować o ich udzielenie wyłącznie w czasie trwania projektu. W wypadkach, gdy Prawa Dostępu są partnerowi niezbędne aby mógł legalnie korzystać z własnej Nowej Wiedzy może o nie wnioskować w terminie do jednego roku od zakończenia realizacji projektu albo zakończenia udziału w projekcie właściciela Istniejącej lub Nowej Wiedzy⁸. Po tym czasie udzielanie licencji jest również możliwe, jednakże odbywa się wyłącznie w oparciu o zasady ustalone pomiędzy stronami.

⁷ Art.II.32.7. polskiego tłumaczenia wzoru grant agreement zamieszczonego na stronie internetowej: http://cordis.europa.eu/fp7/calls-grant-agreement_en.html (stan na dzień 30 września 2010 r.)

⁸ Art.II.34.4. polskiego tłumaczenia wzoru grant agreement zamieszczonego na stronie internetowej: http://cordis.europa.eu/fp7/calls-grant-agreement_en.html (stan na dzień 30 września 2010 r.)

ISTNIEJĄCA WIEDZA

Regułą wyznaczoną przez umowę o grant jest nieodpłatne przyznawanie Praw Dostępu do Istniejącej Wiedzy jeśli jest to konieczne dla umożliwienia partnerom przeprowadzenia własnych prac w ramach danego projektu. Nie jest to jednak reguła bezwzględna. Wyłom w niej mogą uczynić beneficjenci, pod warunkiem ich jednomyslności w tym przedmiocie i podjęcia takiej decyzji przed przystąpieniem do umowy o grant⁹. Nieco odmiennie uregulowana jest sytuacja, w której uzyskanie Access Rights do Istniejącej Wiedzy jest konieczne dla korzystania z własnej Nowej Wiedzy. W takim wypadku Prawa Dostępu przyznawane są zależnie od postanowień umownych na sprawiedliwych i rozsądnych warunkach lub nieodpłatnie¹⁰.

NOWA WIEDZA

W zakresie dotyczącym Praw Dostępu do Nowej Wiedzy bezwzględną regułą jest przyznawanie ich nieodpłatnie, gdy ich udzielenie jest konieczne dla umożliwienia pozostałym partnerom przeprowadze-

⁹ Art.II.33.2. polskiego tłumaczenia wzoru grant agreement zamieszczonego na stronie internetowej: http://cordis.europa.eu/fp7/calls-grant-agreement_en.html (stan na dzień 30 września 2010 r.)

¹⁰ Art.II.34.2. polskiego tłumaczenia wzoru grant agreement zamieszczonego na stronie internetowej: http://cordis.europa.eu/fp7/calls-grant-agreement_en.html (stan na dzień 30 września 2010 r.)

nia własnych prac w ramach projektu¹¹. W sytuacji gdy korzystanie z cudzej Nowej Wiedzy jest konieczne aby móc korzystać z własnego Foreground Prawa Dostępu udzielane są na identycznych zasadach jak w analogicznym wypadku w stosunku do Istniejącej Wiedzy, czyli zależnie od postanowień umownych na sprawiedliwych i rozsądnych warunkach lub nieodpłatnie¹².

II. 33.1: „Prawa dostępu do nowej wiedzy są przyznawane pozostałym beneficjentom, jeśli jest to konieczne dla umożliwienia im przeprowadzenia własnych prac w ramach tego projektu. Tego rodzaju prawa dostępu przyznawane są nieodpłatnie.”

II.32.2: „Przyznanie praw dostępu może być uwarunkowane przyjęciem określonych warunków mających na celu zagwarantowanie, że prawa te będą wykorzystywane jedynie zgodnie z określonym przeznaczeniem i że przestrzegane będą odpowiednie zobowiązania dotyczące poufności.”

¹¹ Art.II.33.1. polskiego tłumaczenia wzoru grant agreement zamieszczonego na stronie internetowej: http://cordis.europa.eu/fp7/calls-grant-agreement_en.html (stan na dzień 30 września 2010 r.)

¹² Art.II.34.1. polskiego tłumaczenia wzoru grant agreement zamieszczonego na stronie internetowej: http://cordis.europa.eu/fp7/calls-grant-agreement_en.html (stan na dzień 30 września 2010 r.)

II.32.4: „Zakończenie udziału beneficjenta w żaden sposób nie wpływa na jego zobowiązania do przyznania praw dostępu pozostałym beneficjentom.”

<i>Prawa Dostępu w celu realizacji zadań w projekcie</i>		<i>Prawa Dostępu w celu korzystania z własnej Nowej Wiedzy</i>
<i>Nowa Wiedza</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielane nieodpłatnie. 2. Wnioskowanie do zakończenia projektu. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zależnie od postanowień umownych na sprawiedliwych i rozsądnych warunkach lub nieodpłatnie. 2. Wiosek do jednego roku od zakończenia projektu lub zakończenia udziału w projekcie właściciela Istniejącej lub Nowej Wiedzy.
<i>Istniejąca Wiedza</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielane nieodpłatnie, chyba że przed przystąpieniem do umowy o grant wszyscy beneficjenci ustalili inaczej. 2. Wnioskowanie do zakończenia projektu. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zależnie od postanowień umownych na sprawiedliwych i rozsądnych warunkach lub nieodpłatnie. 2. Wiosek do jednego roku od zakończenia projektu lub zakończenia udziału w projekcie właściciela Istniejącej lub Nowej Wiedzy.

Upowszechnianie.

Zgodnie z postanowieniami umowy o grant beneficjent zapewnia jak najszybsze upowszechnienie Nowej Wiedzy, której jest właścicielem. Co więcej, gdy beneficjent tego obowiązku nie dopełnia Komisja Europejska ma prawo sama upowszechniać Nową Wiedzę. Jednakże w procesie upowszechniania Foreground należy pamiętać o ochronie własności intelektualnej. Przedwczesne upowszechnienie może uniemożliwić uzyskanie praw wyłącznych lub zniweczyć ochronę jako tajemnicy. Wobec tego Grant Agreement wyraźnie przewiduje, że działania w zakresie upowszechniania muszą być zgodne z wymogami ochrony praw własności intelektualnej, zobowiązaniami wynikającymi z poufności oraz uzasadnionymi interesami właścicieli nowej wiedzy.

Podmiot planujący upowszechnianie Nowej Wiedzy winien powiadomić z przynajmniej 45-dniowym wyprzedzeniem pozostałych zainteresowanych beneficjentów o wszelkich działaniach podejmowanych w zakresie upowszechniania i udzielić im wszelkich informacji na temat planowanego działania i danych, które mają być upublicznione. W takiej sytuacji, każdy z beneficjentów może wnieść sprzeciw w terminie 30 dni od daty powiadomienia. Podstawą wniesienia takiego sprzeciwu jest narażenie na nieproporcjonalnie dużą szkodę uzasadnionych interesów beneficjenta w zakresie jego Nowej lub

Istniejącej Wiedzy. Podmiot planujący upowszechnianie ma obowiązek zabezpieczenia wspomnianych interesów sprzeciwiającego się partnera nim przystąpi do planowanych działań upowszechniających.

Wszystkie działania w zakresie upowszechniania są umieszczane w planie wykorzystania i upowszechniania Nowej Wiedzy.

II.30.1: „Każdy beneficjent zapewnia możliwie szybkie upowszechnienie nowej wiedzy, której jest właścicielem.”

Ochrona Nowej Wiedzy.

Umowa o grant nakłada na uczestników projektu obowiązek ochrony prawnej Nowej Wiedzy. Obowiązek ten aktywizuje się, gdy wiedza ta nadaje się do przemysłowego lub handlowego zastosowania. Przyjęty środek ochrony powinien uwzględniać własne uzasadnione interesy oraz uzasadnione interesy, zwłaszcza handlowe, pozostałych beneficjentów. Nadto na przeszkodzie realizacji tegoż obowiązku stanąć może którykolwiek z partnerów, pod warunkiem, że jest w

stanie wykazać, że nieuwzględnienie jego uzasadnionego interesu w tym zakresie może wyrządzić mu nieproporcjonalnie dużą szkodę¹³.

Jeżeli jednak właściciel Nowej Wiedzy, nadającej się do zastosowania przemysłowego lub handlowego, nie uczyni zadość wspomnianemu wyżej obowiązkowi, ani nie przeniesie praw do tej wiedzy na inne podmioty, wtedy nie wolno mu Nowej Wiedzy rozpowszechniać bez uprzedzenia Komisji Europejskiej. Takie uprzedzenie powinno nastąpić co najmniej 45 dni przed podjęciem działań upubliczniających. W takim wypadku Unia Europejska może, za zgodą danego beneficjenta, przejąć prawa do tej Nowej Wiedzy i podjąć działania mające na celu jej efektywną ochronę. Beneficjent może nie wyrazić zgody, na takie przejęcie praw, jedynie wtedy, gdy potrafi udowodnić, że wyrządziłoby to nieproporcjonalnie dużą szkodę jego uzasadnionym interesom.

W przypadku Nowej Wiedzy stanowiącej dobra własności intelektualnej możliwe są trzy główne warianty zapewnienia ochrony, zależne od charakteru Foreground. Ochrona wynikająca z mocy samego prawa, jak ma to miejsce w przypadku utworów w rozumieniu usta-

¹³ Art.II.28.1. zdanie drugie - polskie tłumaczenie wzoru grant agreement zamieszczonego na stronie internetowej: http://cordis.europa.eu/fp7/calls-grant-agreement_en.html (stan na dzień 30 września 2010 r.)

wy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, gdzie od chwili ustalenia dane dobro jest już chronione choćby nie było jeszcze ukończone¹⁴. Lub też, w stosunku do rozwiązań o charakterze technicznym, ochrona uzyskiwana w wyniku przyznania praw wyłącznych przez odpowiedni organ. Taką ochroną jest chociażby ochrona wynikająca z przyznania patentu czy prawa ochronnego na wzór użytkowy. Z tym rodzajem ochrony wiąże się konieczność uiszczania określonych urzędowo opłat okresowych. Podobnie jak w przypadku utworu i ten rodzaj ochrony jest ograniczony w czasie. Ostatnim sposobem na ochronę Nowej Wiedzy jest objęcie jej tajemnicą. Czyli roztoczenie wokół określonych informacji takiego stanu faktycznego (tajemnicy, poufność), który uniemożliwi osobom postronnym zapoznanie się z chronioną treścią.

II.28.1: „W przypadku gdy nowa wiedza może mieć zastosowanie przemysłowe lub handlowe, właściciel takiej wiedzy zapewnia jej odpowiednią i skuteczną ochronę (...)”

Transfer Nowej Wiedzy.

W kwestii przenoszenia praw do wygenerowanej w projekcie wiedzy główną i najistotniejszą zasadą wprowadzoną umową grantową jest

¹⁴ Art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U. 1994 Nr 24 poz. 83 z późn. zm.)

ta wyrażona w art.II.27.1., który mówi, że w przypadku gdy beneficjent przenosi prawo własności do nowej wiedzy, przenosi on na następcę prawnego również swoje zobowiązania dotyczące tej wiedzy wynikające z umowy w sprawie przyznania grantu, w tym zobowiązanie do przeniesienia tych zobowiązań na każdego kolejnego następcę prawnego. Oznacza to, że taka wiedza przenoszona jest niejako łącznie ciężącymi na niej Prawami Dostępu pozostałych beneficjentów w projekcie, nawet jeśli własność tej wiedzy wychodzi poza skład osobowy konsorcjum.

Nadto jeśli beneficjent jest zobowiązany przenieść swoje zobowiązania do udzielenia Praw Dostępu, to powiadamia o tym z przynajmniej 45-dniowym wyprzedzeniem pozostałych beneficjentów i udziela im wystarczających informacji o następcy prawnym, tak by mogli oni korzystać ze swoich Praw Dostępu. Od tej reguły grant agreement wprowadza jednak wyjątek, otóż partner nie ma obowiązku uprzedzenia pozostałych beneficjentów jeśli wynika to z jego zobowiązań o zachowaniu w poufności planowanego transferu¹⁵. Taka sytuacja może mieć miejsce w szczególności w przypadku fuzji lub przejęć aktywów beneficjenta będącego właścicielem Foreground.

¹⁵ Polskie tłumaczenie wzoru grant agreement zamieszczonego na stronie internetowej: http://cordis.europa.eu/fp7/calls-grant-agreement_en.html (stan na dzień 30 września 2010 r.)

Tak beneficjenci jak i Komisja Europejska zostali wyposażeni w narzędzie do ochrony swych interesów w razie próby przeprowadzenia godzącego w nie transferu. Tym narzędziem jest instytucja sprzeciwu. Każdy z partnerów może w terminie 30 dni od otrzymania uprzedniej notyfikacji lub w innym terminie ustalonym w formie pisemnej, chociażby w umowie konsorcjum, wnieść sprzeciw wobec przewidywanego przeniesienia prawa do wiedzy, powołując się na naruszenie jego Prawa Dostępu. Efektem zgłoszenia tak uzasadnionego sprzeciwu jest wstrzymanie możliwości transferu praw do Nowej Wiedzy aż do czasu, gdy osiągnięte zostanie porozumienie pomiędzy zainteresowanymi beneficjentami¹⁶.

W przypadku Komisji Europejskiej prawo sprzeciwu ma stanowczo węższy zakres i aby mogło się aktywizować muszą zostać kumulatywnie spełnione następujące przesłanki.

- transfer prawa do Foreground musi być planowany na podmioty trzecie mające siedzibę w państwie trzecim niestowarzyszonym w ramach 7. Programu Ramowego.

¹⁶ Art.II.27.3 polskiego tłumaczenia wzoru grant agreement zamieszczonego na stronie internetowej: http://cordis.europa.eu/fp7/calls-grant-agreement_en.html (stan na dzień 30 września 2010 r.)

- transfer, w opinii Komisji Europejskiej, nie służy wzmocnieniu konkurencyjności gospodarki europejskiej lub jest sprzeczny z zasadami etycznymi lub względami bezpieczeństwa.

Konsekwencje wniesienia sprzeciwu ze strony Komisji są niemal identyczne jak w przypadku wniesienia sprzeciwu przez partnera. Transfer nie może zostać przeprowadzony póki Komisja nie uzna, iż zostały podjęte odpowiednie środki zabezpieczające. Co więcej w takim wypadku konieczne jest również uzyskanie z jej strony pisemnej zgody na wcześniej oprotestowane przeniesienie praw do Nowej Wiedzy¹⁷.

II.27.1 : „W przypadku gdy beneficjent przenosi prawo własności do nowej wiedzy, przenosi on na następcę prawnego również swoje zobowiązania dotyczące tej wiedzy wynikające z umowy w sprawie przyznania grantu (...)”

Podsumowanie.

Problematyka praw własności intelektualnej do wyników projektów realizowanych w 7. Programie Ramowym jest zagadnieniem skomplikowanym i regulowanym wielopoziomowo. Z perspek-

¹⁷ Art.II.27.4 polskiego tłumaczenia wzoru grant agreement zamieszczonego na stronie internetowej: http://cordis.europa.eu/fp7/calls-grant-agreement_en.html (stan na dzień 30 września 2010 r.)

tywy podmiotu będącego beneficjentem poznanie wspomnianych regulacji jest bezwzględnie konieczne. Niniejsze opracowanie jedynie w stopniu podstawowym wskazało problemy związane z własnością intelektualną na poziomie umowy o grant. Z konieczności nie zostały poruszone tu zagadnienia bardziej skomplikowane, czy szczegółowe. Jednakże Regionalny Punkt Kontaktowy Centrum Transferu Technologii Politechnika Krakowska zawsze chętnie udzieli Państwu pomocy w każdym zakresie działalności w 7. Programie Ramowym Unii Europejskiej.

Łukasz Wściubiak

Regionalny Punkt Kontaktowy

Centrum Transferu Technologii

Politechnika Krakowska

Dodatkowe informacje.

Regionalny Punkt Kontaktowy Centrum Transferu Technologii

Politechnika Krakowska

ul. Warszawska 24; 31-155 Kraków

TEL: 12 628 25 88

WWW: <http://www.transfer.edu.pl/?action=showMenu&menuID=4>

Krajowy Punkt Kontaktowy Programów Badawczych Unii Europejskiej

ul. Żwirki i Wigury 81; 02-091 Warszawa

WWW: <http://www.kpk.gov.pl/>

Strona internetowa Komisji Europejskiej „CORDIS”

WWW: http://cordis.europa.eu/fp7/home_en.html

Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej

Al. Niepodległości 188/192

00-950 Warszawa

WWW: <http://www.uprp.pl/Polski>

Europejski Urząd Patentowy

<http://www.epo.org/>

World Intellectual Property Organization

<http://www.wipo.int/portal/index.html.en>

Słowniczek kluczowych pojęć.

„**PRAWA DOSTĘPU**” oznacza licencje oraz prawa używania Nowej lub Istniejącej Wiedzy.

„**PODMIOT POWIĄZANY**” oznacza podmiot prawny znajdujący się pod bezpośrednią lub pośrednią kontrolą beneficjenta lub pod tą samą bezpośrednią lub pośrednią kontrolą co beneficjent, przy czym kontrola przybiera jedną z następujących form:

- a) bezpośrednio lub pośrednio posiadanie ponad 50 % wartości nominalnej kapitału zakładowego w danym podmiocie prawnym lub większości praw głosu akcjonariuszy lub wspólników tego podmiotu;
- b) bezpośrednio lub pośrednio posiadanie faktycznych lub wynikających z prawa uprawnień decyzyjnych w danym podmiocie prawnym.

„**PAŃSTWO STOWARZYSZONE**” oznacza państwo trzecie, które jest stroną umowy międzynarodowej z Unią, na mocy której lub na podstawie której wnosi ono wkład finansowy do całości lub części siódmego programu ramowego.

„ISTNIEJĄCA WIEDZA” oznacza informacje, które są w posiadaniu beneficjentów przed ich przystąpieniem do umowy o grant, jak również dotyczące tych informacji prawa autorskie i pozostałe prawa własności intelektualnej, o których ochronę beneficjenci wystąpili przed przystąpieniem do umowy o grant, i które są potrzebne do realizacji projektu lub wykorzystania Nowej Wiedzy.

„UPOWSZECHNIANIE” oznacza ujawnienie Nowej Wiedzy wszelkimi odpowiednimi środkami, z wyjątkiem ujawniania, które wynika z formalności związanych z ochroną tej Nowej Wiedzy; obejmuje to publikację nowej wiedzy przy wykorzystaniu dowolnego nośnika.

„SPRAWIEDLIWE I ROZSĄDNE WARUNKI” oznacza odpowiednie warunki, w tym ewentualne warunki finansowe, uwzględniające szczególne okoliczności wniosku o Prawa Dostępu, np. rzeczywistą lub potencjalną wartość Nowej lub Istniejącej Wiedzy, której dotyczy wniosek o Prawa Dostępu, oraz/lub zakres, czas trwania lub inne cechy jej przewidzianego wykorzystania.

„NOWA WIEDZA” oznacza wyniki, w tym informacje, uzyskane w wyniku realizacji danego projektu, niezależnie od tego, czy mogą one zostać objęte ochroną. Wyniki te obejmują prawa autorskie

i pokrewne, prawa do wzorów przemysłowych, prawa patentowe, prawa do odmian roślin i podobne formy ochrony prawnej.

„**WYKORZYSTANIE**” oznacza bezpośrednio lub pośrednio wykorzystywanie Nowej Wiedzy w dalszej działalności badawczej nieobjętej projektem lub w celu opracowania, stworzenia i wprowadzania do obrotu produktu lub procesu, lub w celu stworzenia i świadczenia usług.

„**PAŃSTWO TRZECIE**” oznacza państwo, które nie jest państwem członkowskim.

„**NIEPRAWIDŁOWOŚĆ**” oznacza każde naruszenie przepisów prawa unijnego lub naruszenie zobowiązania wynikające z działania lub zaniechania działania ze strony beneficjenta, które w następstwie nieuzasadnionego wydatku spowodowało lub mogło spowodować szkodę w ogólnym budżecie Unii lub w budżetach, które są zarządzane przez Unię.

„**ORGAN PUBLICZNY**” oznacza każdy podmiot prawny posiadający status organu publicznego na podstawie prawa krajowego lub organizację międzynarodową.

Podmiot prawny jest uznawany za „**ORGANIZACJĘ O CHARAKTERZE NIEZAROBKOWYM**”, jeżeli jest traktowany jako tego rodzaju organizacja w świetle przepisów prawa krajowego lub międzynarodowego.

„**ORGANIZACJA BADAWCZA**” oznacza podmiot prawny ustanowiony jako organizacja o charakterze niezarobkowym, której jednym z głównych celów jest prowadzenie działalności w zakresie badań lub rozwoju technicznego.

„**MŚP**” oznacza mikroprzedsiębiorstwa oraz małe i średnie przedsiębiorstwa w rozumieniu zalecenia Komisji 2003/361/WE w wersji z dnia 6 maja 2003 r.

Spis treści:

Nowa i Istniejąca Wiedza.....	2
Komu przysługują prawa własności intelektualnej do Nowej Wiedzy?.....	7
Prawa Dostępu.....	10
Upowszechnianie.....	18
Ochrona Nowej Wiedzy.....	19
Transfer Nowej Wiedzy.....	21
Podsumowanie.....	24
Dodatkowe informacje.....	26
Słowniczek kluczowych pojęć.....	27